

DE POSTRIJDER

Abonnement

6 francs per jaar.
Een blad afzonderlijk 125 centimes.
De abonnementen zijn vooral betaalbaar.
Aankondigingen 125 centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.
De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's dondersdags en 's zaterdags.
Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

TONGEREN, DEN 19 APRIL.

Van alles wat.

Zij zijn weer bezig!
De heer pastoor van Berg genoot eene vergelding van 225 fr. voor het celebreren eener tweede mis op de zon- en feestdagen.
M. Bara wil dat niet hebben en met eenen pennekrab wordt die vergelding uit de begroting van het kerkfabriek verworpen.
De heer pastoor van Piringen genoot eene bijvoegsel van jaarwedde waarvan de *Monteur* het bedrag niet aanduidt.
Dat mag niet zijn, zegt M. Bara. De kerktoren van Piringen heeft herstellingen noodig die de som van 1400 fr. bedragen en M. de minister beveelt dat het geld, door den pastoor getrokken als bijvoegsel van jaarwedde, zal gebruikt worden om den toren te herstellen.
Hebt gij dat van uw leven nog gehoord? Op die manier is het dan de pastoor die op zijne kosten de herstellingen aan den toren moet doen!
Wat zou M. Bara een aardig gericht trekken indien men hem zegde: Het paleis der Natie is over eenige weken afgebrand; de ministers zijn verplicht het paleis op hunne kosten herop te bouwen? De onkosten zou toch veel beter van de vette jaarwedde der ministers afkomen dan van het magere tractement eens pastoors.
Wij belevan eenen tijd van kerkvervolging. Wie verlangt dat zulk spel nog langer dure die moet maar voor de liberalen stemmen.

Gij weet dat de twee representanten van het school-enkwest twee dagen te Hasselt en te Tongeren geweest zijn en daarvoor vele honderde franken getrokken hebben.
Wij geven hier onder eenstaalken van het serieuze werk dat zij er gedaan hebben. Het is getrokken uit het verslag opgemaakt door advocaat Siffer.
De getuige was een kleine jongen, die volgens hetgeen de schoolmeester zegde, van de officiële school getrokken was, door dwang van eenen eigenaar.
M. Devigne. Hoe is uw naam?
Antwoord. Petrusken Maylaert.
M. Devigne. Waar woont gij?
A. Bij mijne moeder, mijnheer.
M. Devigne. En waar woont uw moeder?
A. Bij mijnen vader, als 't u belieft, mijnheer.
M. Devigne. En waar woont uw vader?
A. Bij grootmoeder, zonder dat gij het kwalijk neemt.
M. Devigne. En waar woont uw grootmoeder?
A. In ons huis, mijnheer...
M. Devigne was woadend.
— Waarom zijt gij van de gemeenteschool weggegaan?
— Om naar d'andere school te gaan.
— Wie heeft u daartoe gedwongen?
— Mijn vader.
— Waarom heeft uw vader dat gedaan?
— Ik dierf hem dat niet vragen. Hij zou zeggen dat ik nog te klein ben, om mij zijne zaken aan te trekken!
M. Devigne kon uit Petrusken Maylaert niets trekken; maar al die antwoorden zijn op gezegd papier geschreven.
De boer zal 't al betalen!

DE OUDE SMOKKELAAR

Na een marsch door dichte bossen zag men Wolsgrond zensklaps voor zich. Een kort te voren opgebouwd woonhuis met uitgestrekte gebouwen lag in een zeer diep dal, dat hier bij de bergreeks een aanvang nam. Tuinen en weilanden omringden het van alle kanten. Tegenover deze bekende streek stak de verdere omtrek sterk af; hooge bergen met dicht begroeide bosschen, slechts afgeveesteld door loodrechte rotsen en diepe afgronden, verhieven zich in sombere majesteit. Diepe stilte heerschte alom.
— Dat is een zeldzaam gezicht! zegde Schellenberg tot den jongen onder-officier Winrich, die naast hem ging.
Op droegen toen antwoordde deze:
— Dat zullen de smokkelaars ook denken. Mij komt het evenwel wat naarsgeestig voor, inzonderheid daar het hier geheel aan levende wezens schijnt te onbreken.
Hierin vergiste zich intusschen Winrich, want de aanderende inkwartiering werd heel goed opgemerkt. In den tuin naast het huis stonden twee mannen zoo, dat zij den weg konden overzien, zonder zelve gezien te worden. De oudste der twee, in half boersche kleding, was van een sterken en bult lichaamsbouw. Zijn donkerroode gelaatskleur stak zonderling bij zijne lichte bairen af; onder zijne dikke donkergrize weakbrauwen

de loterij voor menschen niet alleen toegelaten, maar zelfs door het gouvernement ingericht.
Ja, 't was toen reeds dreevig: een derde der spelers verloren toen reeds de partij, en moesten naar de kazerne, vanwaar, de ouders weten het maar al te wel, zij meest altijd onteerd terugkwamen.
Er is bijna geen huizezin, dat door het ontwerp van reserve niet getroffen wordt.
Men neemt zonder onderscheid de lotelingen die 200 fr. gestort hebben, hetzij ze verangen zijn of zich strijgeloof hebben, en die welke niet gestort hebben, maar die meer dan 50 fr. belastingen betalen, en bijgevolg zouden kunnen gestort hebben.
Men tracht den dienst der reserve zooveel mogelijk te verkleinen en ons wijs te maken dat het bijna niets is. Wat is dat, twee jaar achterden die maanden dienen? Wat is dat, tweemaal voor een maand teruggeroepen worden?

Wat zal het zijn wanneer iemand, die in den handel of de neering is, tweemaal voor eenemaal naar de kazerne zal moeten terugkeren? Zullen de kalanten wel willen wachten tot dat de reservist met het leger terugkomt? 't Is 't zeldme met den landbouw.
Eene hoeve gebruiken en die voor drie maanden of zelfs maar voor een maand moeten verlaten, is dat niet zooveel als van zijn landgebruik moeten afzien?
En denkt niet dat het daarbij zal blijven. Onze militaristen weten wel, dat zij niet te veel in eens mogen nemen, maar als de wet op de reserve zal gestemd worden, zullen zij den diensttijd wel weten te verlengen en er een *coloniaat d'un an* van maken, gelijk in Frankrijk, ofwel een *landwehr* gelijk in Pruisen.
Doch, wij Vlamingen, zullen het zoover niet laten komen. Met M. Woeste zullen wij uitroepen: Geen man, geen cent meer.

De toestand mag niet alleen niet meer verslechteren, hij moet verbeteren.
Het leger en het budget moeten met duizenden mannen en miljoenen franken verminderd worden!
Te lang hebben wij geduld gehad. Te lang hebben wij de militaristen geveest. Het oogenblik is gekomen om onze rechten te doen gelden, om de vrijheid te eischen voor ons en voor onze kinderen. Overigens, het moet voortaan tot de strekking van onze partij behooren, de krijgslasten te verminderen.
Wij protesteerden tegen het vertoog der bevoegden door M. Frère opgemaakt en door M. B. Robin en Gratty ondertekend. Wij zijn verontwaardigd als wij zulke ongerijmdheden lezen, maar wij protesteerden vooral tegen de opheffing, welke besloten ligt in de taal van het gouvernement, tegen de arme milicianaan: « Wij nemen u twee frank af, maar de heeren zullen ook moeten dienen. » Het is eene schande voor ons land, dat zulke woorden in een officieel stuk moeten aangetroffen worden.

De lastenbetalers zijn hoegenaamd niet tevreden over de afschaffing van die 10 fr. Zij zien het ministerie dagelijks het geld door de vensters werpen, zij zien het brassen in het onderwysbudget, en dat ministerie komt hun zeggen: ik heb geen geld voor de arme milicianaan, maar ik heb er in overvloed voor de onderwijzers zonder leerlingen!
De beloften dat de rijken zullen moeten marcheren, bevestigden zijne werklieden niet. De vlamische werkmans haat den rijkz-niet; hij wil werken voor zijn brood, maar het gouvernement ontrukt

hem aan zijnen arbeid. Wij zijn Vlamingen en onze mindere broeder is zoo weerdig als wij!
En gij ministers, indien gij ware Belgen waart, indien gij het hart op de rechte plaats droegt, gij zoudt uwe landgenooten alzoo niet belasten. Zulk een ministerie is niet weerdig nog eene kiezing te overleven en moet weggeveest worden!

Ziet ge! daar hebt ge het opnieuw! Minister Graux heeft al de werken van openbaar nut met zijn budget geschrapt om het te kort te dekken.
Dat was een gemakkelijk middel: die wil op zijn tandvlesch loopen moet geen schulden maken om schoenen te kooplen!
Maar met het fluitje gewonnen, met het trommelken vertoerd! Slak-slak was daar: zooveel honderd duizenden voor de normaalscholen, zooveel miljoenen voor de schoolmeesters, zooveel miljoenen voor de soldaten, zooveel voor de Krupp-kanonns enz. enz.

De commissie die het budget van M. Graux voor 1885 onderzocht heeft, drukt zich uit als volgt:
« Indien de berekeningen van het gouvernement juist zijn, zal het budget een *deficit van 17 miljoen aanbieden. Ondanks de nieuwe belastingen die in 1885 gestemd zijn, zal dit te kort minstens 10 miljoen bereiken, als men op de ijzerenwegen voortgaat met bezuinigingen te doen.*
« Alde vermeerderingen van uitgaven, zoowel als het deficit zelf, zullen moeten gedeekt worden *by middel van leningen.* »
't Is een schoon vooruitzicht voor de lastenbetalers.
Voort jaarlijkse deficiten maken van 17 miljoen en die betalen bij middel van geleend geld; zoo rekt men het tot 1886. Blijft het ministerie aan het roer, in 1887 nieuwe belastingen. — Wordt het geklopt: de katholieken moeten maar zien dat zij zich uit den slag trekken.

Stads- & provincienieuws

Provinciale kiezingen.
De algemeene vergadering der leden van de katholieke associatie des kantons Tongeren zal plaats hebben aanstaande donderdag 21 april, om half drie, ten einde over te gaan tot de aanduiding van vier kandidaten voor de provinciale kiezing van 26 mei.
Wij herinneren nog eens dat de heeren kiezers, door hunne deelneming aan den poll, de statuten der katholieke associatie bijtreeden. Zij worden verzocht zich van hunnen bijeenroepingsbrief te voorzien.

Men schrijft uit Mechelen a. Maas:
« In de vergadering van den katholieken bond, die hier verleden maand gehouden werd is de heer advocaat Joseph Croonenberghs als kandidaat aangeduid voor de provinciale kiezing die maandag 26 mei zal plaats hebben. »
Dit is een allerbeste keus. Alle katholieke kiezers van het kanton Mechelen zullen het zich ten plicht rekenen hunne stemmen te geven aan de heeren de Caritat en Delwaide, uitgaande leden, en J. Croonenberghs, advocaat.

Men weet dat de Tongersche geuzen, zoo waardiglijk vertegenwoordigd door M. Desiré Demartean, gereclameerd hadden tegen de katholieke scholen van het arrondissement Tongeren, onder voorwendsel datgeene dezer scholen het programma van het gouvernement volgde omdat de onderwijzers dus niet konden toegelaten worden tot het afleveren der bijwonen certificaten die door de nieuwe kieswet vereischt worden.
Ten gevolge van deze reclamatie moest er door de leden der bestendige deputatie een enkwest

gelaan worden in alle kantons van ons arrondissement.
Verleden donderdag hebben de leden der deputatie zich naar Tongeren begeven om M. D. Demartean en de aangeklaagde onderwijzers te hooren.
Op gesteld uur waren de onderwijzers tegenwoordig, maar men trepte vergeefs M. D. Demartean. Deze was niet te vinden en onder het talrijk publiek vond men niemand om in zijne plaats op te komen.
In dezen staat van zaken hebben de heeren leden der deputatie in het proces verbaal der zitting bevestigd dat de reclamant zich niet vertoond heeft, en onmiddellijk hebben zij een tegenenkwest begonnen dat geduurd heeft van 2 tot 5 uren en waartuit gebleken is dat alle beschuldigingen die de geuzen tegen onze katholieke scholen ontstonden niets anders dan laster zijn.
Die handelwijze leveren wij aan de verachting der eerlijke lieden over. Het katholieke onderwys aanklagen, en enkwest vragen en daarna zich niet durven aanbieden voor de leden der Deputatie, wanneer het oogenblik gekomen is om zijne beschuldigingen waat te maken, dat is eene daad die door het eerlijk publiek zal geschildykt worden zoo als zij het verdient.

Wij vernemen dat de zaken op dezelfde manier zijn gegaan in alle andere kantons waat tot hier toe de enkwesten hebben plaats gehad. Nergens zijn de geuzen te voorschijn gekomen, nergens hebben zij den moed gehad om publiek de beschuldigingen staande te houden die zij tegen de katholieke scholen hadden uitgebracht.
Dat is genoeg om te bewijzen welk goed men moet hebben aan den praet humer gezellen.

De *Monteur* van woensdag bevatte de lijst der leden en bijgevoegde leden van de jury's voor de eerste kiesexamens van 1884. Onnodig te zeggen dat de leden dusdanig uitgekozen zijn als wilden de liberalen zoo veel mogelijk gerust stellen en het vertrouwen verminderen dat de katholieken nog konden hebben in de oprechtheid der praet.
Betrouw al eens op de onpartijigheid van K. Fard en Charville, schryfvelaars der geuzepers.

Het geuzenblad was verveerd van te vernemen dat verleden maandag vier Concoordinan nachgerucht gemaakt hebben in de straten der stad.

Wij hebben tot nog toe niemand aangehouden die van verre of van kort bij dat zoogerucht gerucht gehoord heeft. Maar veronderstellen wij dat het geuzenblad daarin de waarheid spreke, zouden dan nog onze liberalen wel het recht hebben zich te beklagen? Het nachtelijk lawijt is, te Tongeren vooral van geuzenaard. Als er eene huishoudenswens onze straten doorloopt en de rust der vreedzaam wooners stoort, dan zult gij, neen maal op tien, u niet bedriegen met te zeggen dat het de geuzen zijn.
Wij hebben niet willen spreken van een schandelijk nachtelawijt dat over eenige weken in de Maastrieterstraat plaats had. Het geuzenblad dat met zooveel verontwaardiging den geringsten misslag van een Concoordinan bekend maakt, zwijgt als een graf wanneer het de heldendaden van eenen jongen geuz gelet.

Op de Concoordinan houdt men niet op de jongelingen aan te bevelen wel op hingedrag te waken, omdat men weet dat het minste misdrijf met de grootste strengheid zou vervolgd worden.
Handelt men ook zoo in andere maatschappijen? Wij zouden menige gevallen kunnen aanhalen en van nachtelijk lawijt, en van beledigingen jegens vreedzame burgers, in een woord de laakbare daden door jonge geuzen begaep, met de goedkeuring, om niet meer te zeggen, van de bazen der geuzerij. Wij kennen die buitensporigheden

af; gij, liberalen, gij, hoofden van zoogerucht onzijdige maatschappijen, gij niet de misslagen door de wnen bedreven door de vingers, gij hebt voor de ruststoorders enkel woorden van aanmoediging.
Ziedaar, geuzenblad, het antwoord op uwe vraag: *Wat denkt de Postrijder daartoeer?*

Wij weten niet welk gedacht het geuzenblad heeft over het verstand zijner lezers. Indien hun nog wat gezond oordeel overblijft, dan moet het toch dikwijls gebeuren dat zij de schouders tot loopen de ooren ophellen.
Na een plechtig stilzwijgen van drie weken, na God weet hoeveel maal, aangekondigd te hebben dat het polemiek over de kwestie van de herennuwweg der commissie des hospitalis en des arm-nuttreels graag zag een einde nemen, komt ons geuzenbladje verleden zaterdag op eens bevoorren dat het de katholieken zijn die den heer Copis uit het bestuur van het gasthuis willen verdrijven!

De *Postrijder* zegt het, vergeet ons te bewijzen dat het schepencollege voornemens was eenen kandidaat van hoogerden onderdon tegen den heer Copis te stellen.
Wil dat zeggen dat het schepencollege van gedacht is den heer Copis niet te verdrijven. Zeg het dan rechtuit. Wat ons betreft, wij willen het mandaat van den heer Copis vernemen: verlangt het schepencollege zulks ingesgelijks? In dat geval is alle moeyelijkheid weggenomen.
Maar toen, het schepencollege wil zulks niet. De heeren Petrean en Glanoux zijn onder het handje op zoek naar eenen kandidaat gereed om de leelijke rol te spelen die zij hem willen opleggen. En daar zij vreezen in den raad geene meerderheid te vinden die erin toestemde het gasthuis van eenen uitmuntenden bestuurder te berooven, zoo gaan zij doch helaas, zonder goed gevolg, aan al de denuren kloppen, ten einde eenen kandidaat te ontdekken ond genoeg om kunnen gekozen te worden in geval van gelijke verdeling der stemmen.
Het geuzenblad zag zooveel het wil zijne sullen van lezers wysmaken dat wij den heer Copis door den heer Kraanen willen vervangen; het verstandig publiek weet wat er van is.

De polemiek van het geuzenblad is zoo eerlijk als de handelwijze zijner bazen op het stadhuus.

Wij verzoeken nog eens het geuzenblad aan het publiek kenbaar te maken of de liberale associatie van Tongeren den moed zal hebben voor de provinciale kiezingen van 26 mei den strijd te aanaanderen.
Men vertelt dat onze liberalen het voorzichtig stelsel der onthouding zullen volgen. Maar in dat geval moet men toch bekennen dat het geuzenblad maar heel slecht handelt met de kandidaten en de leden der katholieke associatie iedere week te beledigen.
Naamloos en op afstand beledigingen toewerpen en het hazenpad kiezen op het oogenblik van den strijd, dat toont, ons denken, zoo weinig moed als verbaardheid. 't Is echt geuzachtig en zeer belachelijk.
Het geuzenblad zou zeggen:
« *C'est a se drater la mêcheure.* »

Het geuzenblad heeft altijd zorg van te zeggen dat het den godsdienst eerbiedigt. Dat deuntje fluit het vooral bij het naderen der kiezingen. Maar buiten den kiestijd geneert het blad zich niet om den spot te drijven met alles wat aan den godsdienst raakt.
Verleden zaterdag hield het in 't fransch den zot met de menschen die te biechte gaan en zijne

vlak boven zijne oogen, als wilde hij den spreker zoo nauwkeurig mogelijk opnemen. Hij antwoordde de enigszins ruw:

— Ik ben de eigenaar van Wolsgrond, maar toen ik aanbod deed om een officier en eenige manschappen te huisvesten, rekende ik niet op zoo velen. Ik kan slechts een man of zes, zeven herbergen.
Ontstemd hernam Schellenberg:
— Mijne instruktie schrijft mij natuurlijk niet voorhoeveel man ikherwaarts mede behoefte nemen, maar het is inderde geval niet kwaad, dat hier zoo dicht bij de grenzen, zich een sterke post bevindt, en de hoofdcontroleur te Eversberg, meende buitendien, dat op Wolsgrond zoo velen manschappen konden ingekwartierd worden.
— De heer hoofdcontroleur mag denken wat hij wil, maar ik neem behalve u, ten hoogste niet meer dan zes of zeven man.
— En waar moeten dan de overigen blijven?
Na zich eene wijl bedacht te hebben, zegde Marx:
— Die kunnen op Waldhof hunnen intrek nemen, een oud adellijk huis, een goed kwartier van hier; het ziet er wel vervallen uit, maar het bevat ruimte genoeg om eenige manschappen te herbergen. Ook ligt er een molen in de nabijheid en de molenaar zal wel voor de voeding willen zorgen. Wat er aan stroo, aardappelen en dergelijke zaken onbreken mocht, zal ik wel aanvullen.
— Is dan het heerenhuis niet bewoond?
— O ja, maar slechts door eene dame, die zich steeds aan het gezicht onttrekt, en hare dienstmaagd.
— Nu'dan zal ik onmiddellijk daar naar toe gaan en de plaats eens opnemen. Vind ik echter geen ruimte genoeg om mijne manschappen te herbergen, dan moeten zij voorerst maar hier blijven.

Zonder op het nauw hoorbaar gebrom van zijn onvriendelijken gastheer acht te geven, maakte Schellenberg allereerst de noodige aanstellen ter verzorging zijner manschappen, en vroeg daarop aan Marx, hoe de weg liep naar Waldhof. Na bekomen beschied liet hij zijne lieden onder Winrich's opzicht achter, en ving hij zijnen tocht aan, weinig gesticht door de terugstotende manieren en het onthaal van zijnen gastheer.
Maar de schoone natuur trok spoedig zijne geheele aandacht.
Het breede dal, waarin Wolsgrond lag, werd hoe langer hoe nauwer, de heek ruischte over allerlei steenbrokken, herwijf zij rechts eene steile helling van rots bespeld en ter linkerzijf nauwelijks ruimte genoeg het voor een pad tusschenbaer en de steile berghelling. Plotseling verbreedde zich weder het dal en een hoog bevallig landschap vertoende zich aan de oogen van den eenzamen wandelaar. Uit eene zijpsel kwam eene tweede beek te voorschijn en op de strook lands, voor dat beide wateren zich vereenigden, lagen de gebouwen van Waldhof, deels tot ruinen vervallen, deels nog in goeden staat; daar achter lagen de heerlijkste landerijen, terwijl prachtige bosschen met partijen van enkel denendend de bergen bedekten, die den gezichteinder afsloten.
Het bouwvallig voorkomen van Waldhof kwam goed overeen met het grootse karakter van de streek en vermeerderde den indruk van zoete waarmoedigheid, welke over het geheel verspreid lag en die thans Schellenberg's gemoed met eene lichte, maar pijnlijke huivering vervulde.
— Zou dat het gevoel van heimwee zijn, wat ik nu ondervind, of het rijkhalzend verlangen naar liefde, fluisterde hij zacht.
Nauwkeurig bezien, verloor het romanek aanzien van Waldhof echter veel van zijne bevalligheid, daar de geheel tot verval neigende muren der gebouwen een droevigen indruk maakte. Het geheel moege er vroeger slistig hebben uitgezien,

maar de ringmuur was schier overal ingestort, de gracht was met steenbrokken opgevuld, en het hoofdgebouw op vele plaatsen ingevallen. Van het slotgebouw stond slechts een zijvenel ongedeeerd; de gesloten deuren en de met gordijnen, zoewel als met bloeiende gewassen, voorziene vensters van de onderste verdieping toonden aan dat het bewoond werd.

In het overige gedeelte van het slot was een brand uitgebarsten, zoo als uit de zwarte maren en hall verkolde balken op te maken was, doch in den tegenovergestelde vleugel waren eenige tamelijke wel onderhouden vertrekken, die des noods bewoonbaar waren of gemaakt konden worden. De vroegere zijgebouwen waren geheel en al verwoest, slechts een molen, geheel ter zijde, aan de beek gelegen, scheen een bruikbare woning te zijn en geschikt voor eene inrichting van nijverheid. Enige rijen lindenhouten en olienen, hooge stammen beschaduwden het voorplein, en het fluerender geritsel der takken verbaik alleen de diepe stilte.

Schellenberg betrad deze plaats van verwoesting en somberheid met hoogen ernst. In dit vervallen oversicht van een vroeger prachtig slot woonde eene menschenwone oude dame, waarschijnlijk de laatste loof van een uitstervenden, stam, die geen bloesem noch vrucht meer opleverde, van puin en slijk omringd en van de menschen vergeten. Het was Schellenberg te moede, als of hij der eenzame verlatene eene dienst moest bewijzen, en op haar vreedgelees pad eene bloest stroomden, die van menscheijk medelijden getuigde. Wie weet sedert het oor lang geen woord had weerklonken in het oor van haar, die zoo geheel afgezonderd leefde, en geen gevoelloofe blik dat met zorgen beploegde gelaat had begroet!
(Wordt vervolgd.)